

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 650/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 62/2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 62/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre pokračovací zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a 3 písm. a) a ods. 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona v súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona.

Sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp 121/2018 zo 4. októbra 2018 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tpo 62/2018 z 18. októbra 2018 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že okresný súd ani krajský súd nerozhodli o možnosti nahradenia jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 Trestného poriadku. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd a krajský súd mali o takejto možnosti rozhodnúť aj bez jeho návrhu, čo však ani jeden z nich neurobil.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a právo na spravodlivé konanie pred súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Krajského súdu Nitra, v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tpo/62/2018, porušené boli.“

2. *Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn.: 4Tpo/62/2018-40 zo dňa 18.10.2018 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.*

3. *Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.000,- Eur, ktoré je Krajský súd Nitra povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“*

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak teda ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08) vyplýva, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe.

Pokiaľ ide o možnosť nahradenia väzby, Európsky súd pre ľudské práva judikoval (pozri rozsudok vo veci Jablonski proti Poľsku z 21. 12. 2000, sťažnosť č. 33492/96, bod 83), že čl. 5 ods. 3 dohovoru vo svojej druhej časti stanovuje nielen právo na „prejednanie veci v primeranej lehote alebo byť prepustený počas konania“, ale tiež to, že „prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa takáto osoba dostaví na pojednávanie“. Aj z judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 87/04, III. ÚS 240/06, I. ÚS 364/08) vyplýva, že ak osoba, ktorej osobná sloboda je pozbavená väzbou, požiada o nahradenie väzby sľubom, peňažnou zárukou, ale i dohľadom mediačného a probačného úradníka, súd rozhodujúci o väzbe je povinný sa s touto žiadosťou náležite vysporiadať. Pozbavenie slobody totiž môže byť ospravedlnené iba vtedy, ak iné, menej prísne opatrenia boli zvážené a vyhodnotené ako nedostatočné, resp. ak je preukázané, že pozbavenie slobody bolo vzhľadom na okolnosti nevyhnutné (pozri rozsudok vo veci Sabeva proti Bulharsku z 10. 6. 2010, sťažnosť č. 44290/07, bod 56).

Uvedené východiská k čl. 5 ods. 3 druhej vete dohovoru ústavný súd už opakovane zohľadnil vo svojej judikatúre (I. ÚS 239/04, II. ÚS 38/05, II. ÚS 60/08) a v tejto súvislosti uviedol, že čl. 5 ods. 3 dohovoru síce nepriznáva jednotlivcovi absolútne právo byť prepustený na záruku, ale umožňuje mu žiadať o prepustenie na slobodu s poskytnutím záruky. Súdnym orgánom vzniká v tejto súvislosti povinnosť zvážiť, či sa poskytnutím

určitej záruky dosiahne rovnaký účel, aký bol sledovaný vzatím osoby do vyšetrovacej väzby. Pri posudzovaní jej opodstatnenosti má záruka prednosť pred pokračovaním väzby.

Ústavný súd tiež vyslovil (II. ÚS 67/2013), že súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodujúci o väzbe je oprávnený (a vzhľadom na preferenciu osobnej slobody vyplývajúcu z čl. 5 ods. 1 dohovoru aj povinný) skúmať, či účel väzby nemožno rovnako dobre dosiahnuť ponechaním alebo prepustením obvineného na slobodu za súčasného dozoru probačného a mediačného úradníka, a to aj v prípade, že takýto návrh nebol výslovne uplatnený.

Zohľadňujúc uvedené východiská a sťažovateľom prezentované námietky ústavný súd preskúmal napadnuté konanie.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní

Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že okresný súd a ani krajský súd sa nezaoberali možnosťou nahradenia jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 Trestného poriadku.

Aj napriek skutočnosti, že z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ (výslovne) napáda iba postup krajského súdu v napadnutom konaní, z povahy veci vyplýva, že tento postup vyústil do uznesenia krajského súdu, a preto ústavný súd v medziach vymedzených sťažnosťou sťažovateľa vychádzal pri svojom prieskume napadnutého konania krajského súdu najmä z obsahu tohto uznesenia.

Ústavný súd v tejto súvislosti preskúmal aj uznesenie okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby a konštatuje, že tento sa skutočne možnosťou nahradenia väzby sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka, ktorou sa v zmysle už citovanej judikatúry mal zaoberať aj bez návrhu sťažovateľa, vôbec nezaoberal.

Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť, v ktorej síce sám toto pochybenie okresného súdu nenamietal, avšak krajský súd mal na túto skutočnosť podľa jeho názoru napriek tomu prihliadať.

Odhladnuc od skutočnosti, že sťažovateľ, tak ako to sám uviedol, túto skutočnosť v konaní pred krajským súdom, resp. vo svojej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu výslovne nenamietal, čo by v zmysle stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03; vo väzobnej veci pozri bližšie II. ÚS 98/2016, III. ÚS 425/2018) predstavovalo dôvod na odmietnutie tejto sťažnosti z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie, ústavný súd vzhľadom na okolnosti prípadu a povahu práv, ktoré mali byť napadnutým postupom krajského súdu porušené, preskúmal aj uznesenie krajského súdu a dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená.

Krajský súd k možnosti nahradenia väzby sťažovateľa v relevantnej časti odôvodnenia svojho uznesenia uviedol: *„Taktiež krajský súd poukazuje na to, že vzhľadom na závažnosť spáchaného skutku, pozbavenie osobnej slobody obvineného nie je neprimeraným opatrením v povahe stíhaného trestného činu a trestu, ktorý zaň mohol uložiť.*

Vzhľadom na to, že osobu obvineného, jeho predchádzajúci spôsob života, keď sa tento opakovane dopúšťa trestnej činnosti, nie je možné účel väzby u obvineného dosiahnuť niektorým z inštitútov určených Trestným poriadkom na nahradenie väzby.“

Z citovanej časti odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento sa možnosťou nahradenia väzby sťažovateľa v skutočnosti zaoberal, a to bez ohľadu na skutočnosť, že tento ju vo svojej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu neuplatnil, a dospel k záveru, že nahradenie väzby v prípade sťažovateľa neprichádza do úvahy. Tento svoj záver podporil odkazom na konkrétne okolnosti tohto prípadu, keď poukázal aj na skutočnosť, že u sťažovateľa ide o osobu opakovane súdne trestanú pre majetkovú trestnú činnosť, pričom predmetných skutkov, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, sa dopustil krátko po prepustení z výkonu trestu na slobodu.

Z okolností tohto prípadu teda vyplýva, že s možnosťou nahradenia väzby sťažovateľa sa krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia v skutočnosti zaoberal (porovnaj *a contrario* III. ÚS 240/06, I. ÚS 364/08; tiež rozsudok vo veci Mihuta proti Rumunsku 31. 3. 2009, sťažnosť č. 13275/03), resp. že krajský súd v prípade sťažovateľa zvažil menej závažné opatrenia, ktoré však vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu vyhodnotil vo vzťahu ku sťažovateľovi ako nedostatočné.

Preto aj napriek zjavnému pochybeniu okresného súdu, ktorý sa takouto možnosťou vôbec nezaoberal, dospel ústavný súd k záveru, že ochranu právam sťažovateľa, ktorých porušenie v tejto časti sťažnosti sťažovateľ namieta, poskytol dostatočným a z ústavnoprávneho pohľadu akceptovateľným spôsobom krajský súd.

Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že túto časť sťažnosti bolo potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

II.2 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní

O zjavnú neopodstatnenosť návrhu ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd konštatuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru taktiež nie je vo veci sťažovateľa aplikovateľný, pretože ústavnoprávny základ rozhodovania o väzbe vrátane procesných práv je súčasťou čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru. Preto je už na prvý pohľad zrejmé, že k namietanému porušeniu uvedeného článku dohovoru v prípade sťažovateľa dôjsť nemohlo (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07, II. ÚS 689/2017).

Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2018